

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Loquacitas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Aliter verbum Domini, manda remanda, manda reman...

Tempus, sicut parturienti loquar. 42.
Expectans manus meas tota die ad populum incredulum, qui gra...

EXEMPLA BIBLICA

Loquacitatis exempla: Abraham diu expectavit prolem ex...

Patentia.

Loquacitas, Loquendi Libertas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Loquacitas Græc. λαλιαισις, πολυλογία, περιουσια, multilo...

LOCUS BIBLICI

Loquacitas damnatur, Prov. 19. 20. Col. 4. 6. Loqui in tempore...

Loquatur Deus Pater, filius, Spiritus sanctus; loquitur bonus &...

Num. 12. 4. Iosua, Jos. 1. 1. & 4. & 7. 10. Gedeone, Judic. 6. 39. & 7. 2. Ista...

Loquutionis Angelorum Cum hominibus, & hominum cum...

Creatura oratione carens loquitur, Num. 22. 28. Indic. 9. 12. Job...

PATRYM SENTENTIAE

Abste vt multiloquium deputem quando necessaria dicuntur,...

Periculum est dicere non solum falsa, sed etiam vera: si ea...

Quamplures vidi loquendo in peccatum incidisse, vix quempiam...

Ingressus mors per ostium tuum, si falsum loquaris, si turpiter...

Verba voluere, & apud imperitum vulgus admirationem sui facere...

Tempus tacendi & tempus loquendi, discreta vicissitudine pen-

Quot superuacuis verbis mens a silentii sui censura dissipatur,...

Pravi sicut in sensu leues sunt, ita in locutione precipites: quia...

Quam intentionem bonam locutio cauta non sequitur, ipsa...

Tenerum membrum est lingua, & tamen vix teneri potest: substantia...

Leuis quidem sermo, qualem volat, sed grauitate vulnerat: leniter...

Sapiens non solum quod loquitur, sed etiam opportunitatem loci,...

Vanus sermo, vanæ conscientie est iudex, mores hominis lingua...

Est tempus quando nihil, est tempus quando aliquid, nullum autem...

Quis est hominum sic cautus, vt si inter amulos loquatur, nullum...

Quibus citra honestatis nitorem lingua polleitur intrans, his...

9 POSTICAE SENTENTIAE.

Antholog. Sacra Jac. Billi. Inloquaces.

Concivisse nocet nunquam, nocet esse locutum.
Lingua ergo imperio sedulus usq; tene.
Lingua parens media scelerum est certissima parvis.
Hac domita, media crimina parte ruunt.
Vix, sum sensim perdidit hypocausta calorem,
Ni studeas clausas semper habere fores:
Sic quod, quam par sit, si sapius ora recludas,
Paulatim e medio pectore feruor abit.

Plaut. in Afin.

Nam merito loquaces habebam omnes,
Nec mustam profecto reperit ullam esse
Hodie dicunt multo iore vilo in seculo.

Hor. lib. 1. Epist.

Sed tacitus pacisci posse coruus, haberet
Plus dapis, & rixa multo minus, invidiasq;

Plutarch.

Multa cognoscenda stultum
Comitatur garrulitatis vitium.

Horat. in Epist. 19. lib. 1. ad Lollium.

Quid de quoq; viro, & cui dicas saepe videto
Percussitorem fugio, nam garrulus idem est:
Nec retinet patula commissis fideliter aures,
Et semel emissum volat irremediabile verbum.

Quid. lib. 2. de arte Amadi.

Eximia est virtus praestare silentia rebus,
Ac contra gravis est culpa, tacenda loqui.

Philemon. Syracusan. comicus.

Σὰν μὴ λέγοντα τῶν ὀνείρων κενδῆ ἐστὶν,
Μακροὶ γὰρ εἰσι, καὶ οὐδὲν ὀνείρων,
Τὸν δ' εὐ λέγοντα μὴ γινώσκῃς,
Μὴ δ' ἂν σφῶδ' ἴπ' ἀπολλῆαι, καὶ πολὺν χρόνον,
Τεκμήριον δὲ τὸ δὲ τὸν ὀνείρων λέγειν,
Ὀνείρων γὰρ οὐκ ἔστιν ὀνείρων,
Ἄλλ' ὅδ' εἰς τὸ ἔμενον εἰρημικῶς,
Εὐμ, qui nihil oportet tunc dicere,
Longum existima licet duas tantum syllabas pronuntiaris,
At bene dicentem ne longum existimas,
Et si permulta dixeris, & longo tempore,
Huius iudicium Homerum accipe,
Is enim nobis myriades scribit versuum,
Nullus tamen Homerum appellavit longum.

Sophocles in Alceidis.

Τὴν γὰρ πολλὰν ῥημάτων ἐστὶν ἰσότης,
Τὸ γὰρ περιεῖν ἂν ἀναφύλακτον ἔστιν.
Quid tibi vis amplius cum tantis garrulitate?
Verba enim nimia sunt molesta vobis.
Menand. Comicus.

Αἰσχροὶ, ὅταν τις τὴν φωνήν φησὶν,
Πλάσσει ματαίως ἐξακροῖσθαι λόγους,
Turpe est cum quis disertus, dicendo,
Imanes lingua sermones et aculat,
Ὅν τ' ἐκ χρόνου μὴ πάντα καταγράφει λόγους,
Ῥῶν καταλείπει, ἵνα τὸ πλεονεξέω λόγους,
Neq; ex manu dimittent em ponderosum lapidem
Facile est cohibere, neq; ex lingua sermonem.

Aeschylus Tragicus.

Τοῦ μὲν κιντ' πολλὰ ἰπὶς ἀσθῶν λέγονται,
ὁὐκ ἔστιν ἂν ἄρα, γὰρ ἄσθῶν δὲ οὐκ ἔστιν ἄσθῶν.
Tyrannicum quiddam est multa scire loqui,
Duae aures homini datae sunt, una autem tantum lingua,
Euripides in Diadye.

Αἰσχροὶ γὰρ ὅταν τις ῥημάτων λέγων ἴσῃ,
ἀλλ' ὅτιν ἂν τὸν τοῖς ἔκρινεν ὡς βαρῆς,
Quisquis multa loquendo delectatur,
Is non intelligit praesentibus se esse molestum.

9 SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Homines magnum possident vallum dentium, ad coercendos leues sermones, verum in omni re iudicio mentis indigent: quae si verba non dixerit, sapius ante consultationem effugiunt: & tanto vallo neglecto, citra iudicium ante tempus foras ruunt.

Nauem ventis abreptam anchoris infrenamus ad rapiditatis hebetandam vim: sermo ex ore, velut portu excurrens stationem mancipiatur nullam, neque (vt Graec dicunt. ἄγκυροδότης. id est, anchorae iactum frustra succineris communem furilium locuturum ἰπαδός, dum verbis humidis & lapsantibus defluunt: Haec

nemini dixeris, sile, apud te finita. Ensbim.
Sacris silentii mysteriis initiari presertim ac altius cotemplari, quanto maiore prosequamur admiratione, ampliusque eremus, sapientiores arbitrari, verbis parentes, & (vt Graec dicunt) ἡσυχία καὶ βραχυλογία, quam hodie Graeci raptari temere videas, dum insensum effluunt inuolucra, & inborum instrepunt voluminibus, ac vocum turba. Ac hinc se preparat subtilitatisque sermone verbis est modicus, scilicet, ut rimis esse iaculatoribus perfimiles dicat, ἰσὶα καὶ ποικιλία καὶ ἡσυχία καὶ βραχυλογία.
A sapientibus recte dictum est, dicendi quidem honoris nobis magistros, tacendi autem Deum nos habere praecipuum quando in sacris, mysteriisque fauere linguis subuenit.

Αἰσχροὶ φρονεῖντα καὶ ἄφρονα πολλὰ ἀγορεύει
Καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ τὸ γὰρ ἀδυνατεῖν.
Indecorum est prudentem apud imprudentes multa loqui.
Et tacere semper: id enim impossibile est.
Turba est tacere: quam loqui, Theognidis.

Egregia est Simonidis sententia, quem dicere solent. Historici referunt. οὐδὲν ἄλλο μὴ πολλὰ καὶ ἄσπαστα λέγειν, id est, Locutum esse penitenti saepe. tacuisse autem Hinc & Pythagoricos Athenaeus scribit, animatos quidem tigrisse reliquas, verum moderate, quidam etiam immo dicitur sces autem nec gulfasse omnino echyny hie, id est, hinc vero proflus sine voce animadueruntur: vel paratam dicitur gant e apud Lucianum, ceterosque: item magis macropoditatur minor Pythagoreis: de vehementer taciturnis proferunt hoc dicitur, sumptum a Pythagorae schola, in qua quae taciturnitium indicabatur auditoribus. Erasm. in Chlidadi, Laert. de vita philosoph.

Nihil aequo proderit ad quietem commodam reuerentiam quam quiescere, & minimum cum aliis loqui plurimum locutus est quaedam dulcedo sermonis, qui irrepit & blanditur, & moderat, quam ebrietas aut amor, secreta producit. Nemo quod dicitur, tacebit, nemo quantum audivit loquetur: quoniam non tacebit, non tacebit autorem, habet vnuquique aliquem cui taceat crediti quantum ipsi creditur est, vt garrulitate tantum taceat, & contentus sit, vniuersis verbis popululum faceret: sic quod secretum erat, rumor est. Senec. epist. 110. ad Lucil.

Multiloquium non solum molestum est auditori: sed & persuadendum inutile, praesertim apud principes, cum vniuersa occupatos tum auribus fastidiosus.

Stolidi oratoris inanis loquacitas responso indigna est. Frustra de his verba fiunt, ad quae perferenda non loquentur cultas.

Effectu caret loquacitas, taciturnitas autem certior habet consilia. Est aliqua sapientis pars, silentio stultitiam regere. Indecenter is magnifice loquitur, cui non suppetunt verba pares.

Silentii tuta sunt fidi praemia. Multis verbis veritas non eget: & rectius meminimus quae paucis verbis comprehensa sunt.

Orationis expedita breuitas est probanda. Prius cogitandum quid loquaris, quam lingua prorumpere in verba. Erasm. in apoph.

Conscientiam amici nullus inuenit linguae praecipit, ambrosius beccilibus mos est, quanto plus defecerunt vitium, tanta magis latratibus indulgere. in Praeu. Sen.

Qui fabellarum cupiditate dicuntur, vel studio narrandi hantur, & qui in rebus quibuslibet die rotos conterunt, eos loquaces, non intemperantes dicimus. Arist. lib. 3. Ethic.

Dicaces, linguaces, locutule, bombaliones ac fustiles & verborum appellantur Graecis οὐκ ἡσυχία.

Πολλοὶ, ἢ πολλὰ σφάλματα ἔχοντες ἴσῃ, ἀσφαλῆς ἰδὲ ἡσυχία, loquacitas multos habet errores: tacere autem tutum est. Arist. in familiaribus.

An timuisti ne secretum tuum ex me in vulgus erumperet? ne rimofum expertus es? ita infirmi ac fustilissimi, cui tantum de commissis diffugerent? egisti incaute, qui nihil totius grauius credideris: Sed crede mihi, quoniam hodie (vt videtur) recundiam superatere, inquam, mihi parer optime nulli quae quidem ego nouerim) fide, silentio secundus sum & Nemo me ideo, quod secreta non teneam, ne dicam fideli amicitia, sed reatorio gradui, vel sacerdotio Cereris inhaesibilem argenti, gimus apud Persas, nihil fide sanctius, nihil paucitudo silentii, nihil loquacitate deformius. Itaque illud vel morte caueat, hanc morte castigan. Non est qui quocunque supplicio hanc hanc pandar caneam: si quis autem forte contra fecerit, eulio magis supplicio dignus habebitur. Praeclare, quid enim omnino tantum quam tacere? Ad quod ergo vilis, aut cui magne rei sit habundantia idoneus, qui rem longe facillimam implere nequaerit: Erasm.

PC

POLY

ret: Nequaquam, inquit, vlla poenitentia tangor. *Brufon. libro 2. capit. 15.*

Aristophanus petinde facere dicebat, qui ex oratione libertatem tollit, ac si ex abfynthio tollerit acrimoniam. *Anton. & Maxim. ferm. de liberat. repreh.*

Menedemus Eretrienfis à Nicocreonē Cypri tyranno vocatus ad folemne conuiuium, cum Alcēpiade amico, ceterisque philofophis, dixit: Si honeftum est tales conuocare viros, oportuit id quotidie fieri: fin minus, etiam nunc fruſtra fit. Ad id quum tyrannus reſpondiſſet, diem illum eſſe ſibi feſtum, coque ſingulo quoque menſe vacare audire philoſophos: liberius reſpondit Menedemus, Hoc poſtulare faciſſimum, vt per omne tempus audierit philoſophos. Quid multis? Eo proceſſit hominis libertas, vt niſi tibicen quiſpiam eos auocaret periturus fuerint. In nau quum periclitarentur, Alcēpiades dixit, Tibicenis modulatio ſeruaui nos, Menedemi libertas perdit. *Laertius libro ſecundo. capite 18.*

Phocion cum per totam urbem diſſeminatus eſſet à Delphico oraculo reſponſum eſſe: Vnum Athenis virum eſſe, qui aduerſo omnibus aliis ciuibus animo eſſet: & cui preſentium rerum adminiſtratio inuiſa eſſet, ac cum hinc inde quaerent, quiſnam is eſſet? Ego ſum, inquit, cui plane nihil placet eorum, quae id tempus in adminiſtranda veſtra Republica geruntur. *Plutarchus.*

Demofthenes, Ingenius hominibus nihil infelicius accidere poſſe dicebat, quam ſi dicendi libertatem amittunt. *Stobaeus ſermone 11.*

Phocion, Cum aliquando Athenis non ad gratiam, ſed ad vtilitatem concionaretur, ei Demades orator dixiſſe dicitur: Si populus inſanient, te occidet. Cui Phocion: Te vero, ſi ſapient. *Max. ferm. 51.*

Simonides, Pauſania Lacedaemoniorum Regi ſubinde de rebus à ſe geſtis gloriant, tandem & Simonidem per irriſionem hortanti, vt aliquid ſapienter ipſum admoneret. Moneo, inquit, vt te memineris eſſe hominem. *Eraſmus libro ſexto Apophthegmatum.*

Lycurgus ob generis nobilitatem liberior erat in dicendo, quam, vt populus interdum ferre poſſet. Itaque, cum aliquando populi ſtreptu exploderetur, e ſuggreſſu, exclamauit, O Corycra ſcutica, quam multis talentis digna es! Notans populum, à quo eici batur, magnae quidem authoritatis ac nominis eſſe, ſed inutilem rebus gerendis, *Eraſmus libro octavo apophtheg. ex Plutarcho.*

Theocritus, quendam ineptum poetam recitantem carmina auſcultans, interrogans ab eo, quatenus ei placent? Reſpondit, Quae omniſi. *Antonius in Meliſſa parte prima ſermone quinquageſimo.*

Pelopidas ab Alexandro Pheraeo captus, cum haud arcta cuſtodia teneretur, per id tempus populos Alexandro ſubditos ſollicitare non deſinebat, monebatque breui Alexandrum poenas daturum. Quod cum Alexander reſciuiſſet, miſiſſetque qui Pelopidam monebant, niſi linguam compelleret, fore vt ei mortis cauſam afferret: nuntio reſpondit, Alexandro referret, Pelopidam mirari, quod tam diu diſtulſiſſet, cum ipſe adeo in eum hoſtili animo eſſet, vt ſi ynquam euadendi facultas daretur, ad dandas poenas pro eis quae ipſe in populos ſuos nulla eorum culpa ederet, ipſum coacturus eſſet. Paulo poſt Pelopidae opera Alexander à ſuis interemptus fuit. *Fulgofius libro ſexto ex Plutarcho.*

Idem ab Alexandro captus, tyranno nuntiauit, abſurdum eſſe vt alii inueſtrentur, ipſe autem ſolus ſuperſtes eſſet. Alexander igitur re intellecta, interrogat, cur mortem optaret? Reſpondit Pelopidas, Tu diis omnibus inuiſus cum ſis, cur non prius mori optas? *Brufonius libro ſecundo, capite ſecundo ex Plutarcho.*

Idem: Thebe Alexandri Pheraei vxor, cum ad videndum Pelopidam, qui ab Alexandro in vinculis tenebatur, deſcendiſſet, ac dixiſſet Pelopidae, Miſeret me tuae vxoris: & me reſpondit Pelopidas tui, quod libera cum ſis, Alexandrum ſeras. *Plutarch. in apoph.*

Philotes cum à Lyſandro, qui eum bello ceperat, in erogaretur, quid ſi meritis eſſet, qui de Lacedaemoniis tantum, vt ei vitio dabatur, oblocutus eſſet? Interitus reſpondit, O Lyſander, noli accuſare, qui iudice careat, ſed iam tandem aduerſum me id exequere, quod ipſe iam in te feciſſem, ſi iam tu in mea manu eſſes, quam ego in tua ſum. Quam obrem eum Lyſander occidi iuſſit. *Fulgof. lib. 5. ex Plut.*

Philoxenus, Cum Dionyſi carmina paulo liberius reprehendiſſet, ob eam cauſam lapidicinis ad iudicatus eſt. Deinde reuocatus ac iterum ad eius carminum recitationem admiſſus, non multum immoratus ſurrexit. Querenti autem Dionyſio, quoniam abiit? Ad Latomias reſpondit. *Stobaeus ſermone vnde-cimo.*

Themiftoles puer adhuc cum quodam tempore è ludo literario rediret, obuiam Piſiſtrato tyranno factus, de via decedere noluit, Vnde cum grauiter à pedagogo obiurgaretur libere reſpon-

diffe fertur: Nunquid haec via ei non ſufficit? *E. H. in d. lib. 2.*

Demetrius, Improbo quodam intempetiſſimo cum interrogatus onibus cauillante, ac idem ſepius iam rogante, qui optime dicitur Spartanoſum? Qui tibi, inquit, longe diſſimillimam eſſe. *Lacon. Bruf. lib. 3. c. 16.*

Idem, Eo tempore quo Philippus Macedonum Rex circa bene inter ſe Graeciae ciuitates conueniret? Libere reſpondit Magnae ſane tibi cura eſt, Philippe, vt de Graecorum concordia ac ſilio tam concorditer, tantoque in amore viuis. *Fulgof. lib. 6. ex Plut.*

Chareas, cum ei aliquando iratus Ptolemæus Rex ait: non naretur, ſuam libertatem non minoris faciens quam porcum, reſpondit: Aegyptius impera, ego te tuamque ſiam non timeo. *Philo. Iudeus lib. Quod omnis probus.*

Demetrius multus à Spartanis ad Pyrrhum Regem legatus cum Pyrrhus grauibus verbis eum irgeret, vt Lacedaemoniam conyuium Regem, quem pepulerant, in regnum reſtorent, regiae dignitatis ratione habita reſpondit, Si Deus es, Pyrrhus nobis minime timendum à te ducimus, nam cum iuliam tuam cauſam, Deus qui iuſtus eſt, nihil aduerſus nos melius quod ſi non Deus, ſed homo es, melior proſecto non es, ſed propterea tantopere nobis formidandum non eſt. *Fulgof. lib. 6. ex Plut.*

Theodoros Philoſoph. Lyſimachus Maeco cum moriturus eſſet, Theodoros ad Regem ait, illis purpuratis à te tuis mortem tam crudelem minare, qui digni ſunt, vt morſto mortis genere claudant diem extremum. *Brufonius libro ſexto cap. 11.*

Anonymus. Antipater cuidam ruſtico librum de ſeſticitate exhibenti, non otium ſibi eſſe dixit. Cui ille, Ne regna quidem ego ſi non fruſtratio. *Stob. ferm. 11.*

Epicharmus, Hiero tyrannus cum aliquot è familiaribus exciſſet, paucis poſt diebus Epicharmum vocauit ad cenam, cui nihil nimium libere: At nuper, inquit, cum immolares amicos conuocabas. Solent, qui faciſſant, ſplendidum epulum apparere, quae id rogare amicos. Periculosa libertas, quae plus laudis auferenti, quam dicendi. *Plut. in apoph.*

Diogenes. Quum Alexander Magnus ad Diogenem veniſſet, utique ſalutaſſet, percontatus eſt Diogenes, quidnam eſſet? quae ille reſpondiſſet, ego ſum Alexander ille Rex. At ego, inquit, Diogenes ille canis. Non minus ſuperbiens ſua libertate, quam Alexander ſuo regno. Interrogatus autem, cur tam canis vocaretur? Quoniam, inquit, dantibus blandior, non dantibus obſtiter, loſetiam moſtdeo. Iterum Alexander querebat, num quid vellet ſecede pauliſper, inquit, nec mihi vim iram facio. *Laertius lib. 2. Seneca Plutarchus.*

Paulus Aemilius. Conſul aduerſus Perſicum Macedoniam regem creatus, cum mos eſſet in eiuſmodi rebus populo gratias agere: vt ſuam in dicendo libertatem ſeruet, vixit innocentia ſua fretus, ad populum dixit de duobus conſcribitibus, quos erat adeptus: Primum ſe ſui ipſius gratia petentiſſimum autem ſecundum ab ipſo populo delatum eſſe. Huius igitur ſtremi cauſa gratia non agere. Quoniam ſi quem meliorem ad eam expeditionem populus inueniret, eum eligeret. Venit quid in eius virtute ſpei repoſuiſſet, ſine verbis diſto eius auctorem eſſet. *Plut. in eius vita.*

Scipio Africanus interrogatus quid de Tiberii Graeci morte (cuius ſoroſorem in matrimonio habebat) ſentiret? Haece ſum, reſpondit. Cuius diſto cum conſilio tribunitio fueret poſt ſtincta violenter ſuecillam aſſet, Taceant, inquit, quibus haec nouerca eſt. Orto deinde murmure: non eſſe ſeris, ait, vt ſolito reat, quos allegatos adduxi. *Paterculus & Plut. in vita M. lib. 6. c. 2.*

Q. Flaminius cum aduerſus Philippum Macedoniam legatum bellum gereret, & in tractanda pace delectus ad colloquium locutus eſſet, philippus fraudem veritus, obſides à Flaminiis petiſſe affirmans Romanis multos eſſe Flaminius, ſed apud Macedoniam eſſe vnum Philippum. Ad quam Flaminius ſtatim reſpondit, philippus Philippi culpaſcendere, qui & amicos & propinquos conuocare emiſſet, Romano, id eſt, libero verbo crudelitatem atque perſidiam Philippo impropertauit. *Plut.*

Granius, quum P. Naſica cum conſul, cuius iuſſu in ſubſtanti medio foro edixerat praeco Granius, rogaret eum obſeruari deſcendentem, quid triſtis eſſet? An quod auctores eſſent? Inuero, inquit Granius, quod legiones: notans eum, quod arma non gereret. Libera ſane vox praeconi in conſulem: ſed ex parte moderatioris exemplum, hoc impune heuiſſe praeconi. *Eraſ. lib. 6. apoph.*

Iulius Caſar. L. Sylla ſedente pro Tribunali, cum praecoſſet, atque Caſari adhuc priuato arguis diceret, ſi officio tuo videretur reſpondit Caſar, Recte tuum appellaſſe officium, quod praeconi tu comparati. Neque enim magiſtratus maiestate deceretur eſſe.

magistratum esset affectus coram exprobraret.

Plautius consul de Prænatibus, qui à Senatam retulit ac variantibus sententiis...

Laudarus à Senatu, quod populi tumultum oratione sua periculis sedasset.

Pompeium multa libertime dixit. Cuius hæc de iis dicitur...

Porro Quirites libertatem perdidimus.

Ac paulo post adiecit.

Necesse est multos timeat, quem multi timent.

Multa voces populus vniuersus oculis & ora conuertit in Cæsarem...

Tiberius Imperator cum in cœcio quodam verbo...

Dalmatis sepe numero defectionis author fuerat, & Romana magna damna attulerat.

Clemens servus Agrippæ, Is domino quantum ad lineamenta...

Sabinus Flavius, Is tribunus stipatorum militum apud Nerone...

Helvius Pertinax, Quum Antoninus Caracalla ambitiose sibi...

nouerim. Xiphilinus in Nerone Tacitus, Sulpirius, ser. Eadem dignitate qua Flavius, & idem pari culpa...

Burns, cum intellexisset, Nerone Imperatore Oclauiam Augustam...

Pythias, Nerone regnante, cum omnes famuli præter Pythiam, vna...

Anonymous, Gallus quidam tutor cum vidisset Caligulam Imperatorem...

Anonymous, Græculus quidam causam agens apud Claudium Cæarem...

Anonymous, Quidam bulbulus seruus, senio pene confectus, cum iam...

Iun. Maurinus, Nerua Cocceius in cœna cui affidebat Viciens, qui sub...

Franso, Is Consul Romanus post Domitiani pessimi principis mortem...

Tyrannus Valentis, crudelissimi in Christianos Imperatoris, Dux...

Papinianus, Bassianus Antonius Imperator magna laborabat inuidia...

Geta, Bassiano tum loco tum seruo dicenti, omnes cum liberis occidendos...

Helvius Pertinax, Quum Antoninus Caracalla ambitiose sibi multa cognomina...

R R R 4 manis

manici, Helius Pertinax, belle iocatus fertur: Adde etiam, inquit, si placet, Geticus Maximus, quod Getam fratrem occidisset. *Ælius Spartian.*

Anonyma. Adrianus Romanorum Imperator cum forte in foro esset, audiuit mulierem clamantem, Audi me Cæsar. Verum is quom respondisset, Non est otium modo illa altius clamavit, Noli ergo imperare. Ad hanc igitur vocem restitit, & mulierem audiuit. *Ex Diono Cassio.*

Apollodorus. Insignis architectus, cum Romæ præclara quædam ædificia erigeret, atque Adrianus Imperator inepte hominem necio qua in re reprehenderet, respondisse fertur: Abi Imperator, ac cucurbitas pinge, nam quidem ædificandi artem plane ignoras. Quam loquendi libertatem adeo sinistre interpretatus est Imperator, ut statim cogitaret quo mortis genere hominem interficeret. *Dion. Nicæus, & Xiphilinus in Vita Adriani.*

Pollexus Sabinus. Is homo omnium mordacissimus, cum audiisset Severum Imperatorem adscriptum esse Marci familie: In Gratulor tibi, inquit, Cæsar inuicibilissime, quod partem demum veneris, quasi antea patrem non habuisset propter ignobilitatem & obscuritatem generis Xiphilinus in Vita Severi.

Anonymus. Galienus iunior patris mortem inultam reliquit. Itaque quum Rex Persarum quasi captivus per pompam duceretur quidam scurræ miscuerunt se Persis diligentissime scrutantes omnia, & cuiusque vultum diligenter contemplantes. Qui interrogati quid agerent? Patrem, inquit, principis querimus, notantes, à Galieno neglectum fuisse. Id vbi delatum est ad principem, scurras viros exiit iussit. Exemplum impietatis in Cæsare, periculose libertatis in scurris. *Trebellius Pollio.*

Mares Episcopus Iulianus Imp. cum Constantinopoli in Fortunæ facello sacrificaret, palam à Mare Episcopo Chalcedonensi, apostata & aduersus, vocatus est. Is autem debilitatus visu, alterius ducebatur manu. Volens igitur Imperator lacerare blasphemis Deum consuete dixit, Neque Galileus tuus curare tibi visum potest. Cui respondens Mares dixisse fertur. Ego Deo meo pro cæcitate gratias ago: quia hoc id eo factum est, ne te videam pietate omni nudatum. *Serapionensis li. 6. Eccl. hist. ca. 6.*

Terentius. Is ducum omnium fortissimus, & pietate simul ac rerum contra Armenios gestarum gloria in primis insignis, cum ad Valentem Imperatorem contra Gothos iam bellicentem venisset, atque optionem Imperator obtulisset, ut à se quicquid vellet peteret: nihil aliud petiit, quam ut Antiochie vnam saltem Ecclesiæ Catholicæ propugnatoribus concederet Ecclesiam. Quod cum Valens audiisset, petitionis libellum (ut homo erat impius, atque Christianæ religioni insensibilis) iam lectum laceravit, atque aliud illum petere iussit. Tum Terentium libelli partibus recollectis Habeo, inquit, Imperator & donum teneo, neque aliud petam. Censili enim mei iudex erit, qui iudex est omnium. *Nicephorus Callistr. lib. 11. Eccl. hist. ca. 49.*

Sigisimundus Imp. Cum dixisset aliquando, assentatores se veluti pestem odisse: Imo, inquit Brunorius Veronensis, nullum genus hominum magis amas, nam quid apud te possent M. Banus, Laurentius Palatinus, Vrsatius, & alii, nisi assentando, tuam gratiam meruissent? Cum Sigisimundus, Brunori, ait, sic comparatum est, cum vitandos esse adulatores dicimus, tum maxime illis aures damus. Nec enim tu mecum tam diu fuisses, nisi mihi blandiri assueuisses. *Æneas Sylv. lib. 3. commentarior. de rebus gestis Alphonsi.*

Anastasi Episcopus interrogatus à quodam, cur ita profuse pecuniam lacram dilapidaret, & non potius in vitiis decentes eam impendens, ita vti opus esset dispergeret, libere respondit per cauillationem: Ideo consumo, ne à communi pernicie Iustino auferatur, *Nicephorus Callistr. libro decimo septimo capite 36. histor. Ecclesiæ.*

Schemenides, qui & Homidas dictus est: cum in Persia fidem Christianam profiteretur, vocatus à Varane Rege, atque abnegare Christum iussus, respondit: Imperata tua, Rex potentissime, non solum iniqua sunt, sed incommoda etiam. Cui enim ea necessitas imponitur, ut facillime vniuersitatis huius Deam abiuret: huic longe facilius fore puto, Regem despiciere, atque ad alium transire: Rex namque etiam homo cum sit, fati subiectus est: cum Deus nullis rebus plane subiectus sit. Magis igitur est crimen, diuinam quam regiam lædere maiestatem. *Nicephorus lib. 14. cap. 10. Eccl. hist. lib. 1.*

Isidus Monachus. Cum Valentem Imperatorem vna cum exercitu contra Gothos, qui Christianam religionem acceperant, exeuntem vidisset, manu frenum equi, quo ille vehebatur, arripit, voce magna dixisse fertur: Quoniam, ô Imperator! proficisceris? Qui aduersus Deum bellum geris, neque illius opem tecum trahis: Nam ille quodammodo contra te hostem excitauit quoniam tu aduersus illum impiorum hominum peregrinas & blasphemias linguas exacuisti, & Catholicos ex sacris ædibus eiecisti. *Plura leges apud Nicephorum libro 11. cap. 50. Eccl. hist. lib. 1.*

Agapetus Roman. Episcopus. à Theodato, qui in Italia Gottho-

rum Rexerat Constantinopoli placandi Iustiniani gratia, cum Imperatorem Eurythiana hæresi laborantem, multa reprehendere se intellexisset: Ad Iustinianum Christianissimum Imperatorem me venisse arbitrabar, inquit, sed quærenti tueri postsum, ad Diocletianum me venisse video. *Agapetus libro 6.*

Demades in pugna ad Chironem à Philippo capto, commodatus, cum Philippo inter pocula hæc verba adhiberet, dicit, ô Rex, ciuitatis vim, si Philippus Atheniensis res autem Macedonibus imperaret. *Stobæus sermone quinquagesimo secundo.*

Anonymus. Colonienis Episcopus & dux, cum inter Germaniam faceret, multis stipatus equitibus, in castris castrum quendam, tantum deridentem exercitum. At Iustinianum interrogasset, cur tantopere rideret? Respondit: Iustinianus non sane Petrum Apostolum, vestri ordinis principem, in castris mortuum esset, ut posteros in eo ordine tantopere honoraret. Dicente vero Episcopo, se simul & ducem esse, & Episcopus respondit: bubulcus, Vellem equidem declarari mihi, cum tuum hunc ducem, cuius personam modo geris in inferno esse, tigris quæ putres Episcopum esse iurum? Libero autem respondit: quom stultum sit, in eodem subiecto duas declarationes personarum agere velle. Et si altera peccaret, pariter in poenas errari non sensurum. *Fulgos. 1. 6.*

§. SIMILITVDINES.

Syraxida. Sicut diurnæ curæ gignunt somnia: ita multa verba stultam faciunt orationem. *Eccl. 5.*

Sicut in multis somniis multa sunt vana: ita & in multis verbis. *Eccl. 5.*

Nazianzenus. Non indocte docemus, neque iniuriis detrahemus, quemadmodum accidit multis, qui sermone pugnant loquentes, prauitateque intellectus minus quandoque cogunt. Illi enim sermones, quemadmodum & sepe arramentum, cum se ipsos expunt, quo effugiant venantes, aut latent indagationem orat. post redatum ex agro.

Plutarcho Vt prociue non est, autem è manu amissam neque aut cohibere: Ita nec dictum semel ab ore profectum, propter quod ab aliis volat ad alios. *in Moral.*

Non ut nauem artem tam fluctibus, ancora licet sit, in vitiis è portu velut in altum emissam. *in Moral.*

Ut pars corporis vitata, attrahit etiam à vicinis vitiosos. Sic regula lingua semper ardens, & inflammata, secretorum alicuius colligat ad se. *in Moral.*

Uacuos & viperas proprii rumpunt fetus: Sic garrulus rebus sua pernicie promittit arcana. *in Moral.*

Ut vitium inclusum in vale, mensura auctum inuenit, sed latiatum: Sic garrulus accepto sermone semper addit, & maiorem reddit, sed fide iam carentem. *in Moral.*

Qui alius interrogari, ipse præcipit responsum: perinde ac si quem ab alio volentem osculari, priores occupat. *in Moral.*

Erax porticus in Olympia, quam septuocam vocant, quod vna voce multas redderet. Ita locutus est quidam, vel vna proposita verbo, sermonem immanum referunt. *in Moral.*

Ut ubi doler, ibi manum habemus: Ita si quid dololet, ibi linguam habemus, id est, libenter eius rei facimus mentionem. *in Moral.*

Quemadmodum semen hominum libidini venerè additum fere infecundum est: loquacitas sermonem stultum & stultum efficit. *Plut. in Lycurgo.*

Seneca. Vt qui per spinosa ingrediuntur loca, suspensis pedibus eant necesse est: Ita de rebus frivolis aut molestis loquentes breuiter est transilientum ad vberiora, gratiorque. *Apud Erasmus.*

Plinius. Muta cicada pro miraculo est, quod ipsum genus sit garrulum: sunt autem huiusmodi in agro Rhegino. Sic magna admodum constantiam & silentium in femina, quod ipsum genus mutabile sit & loquax. *lib. 11. c. 27.*

In Alphabeto Iudææ lacu, item in Aritilla Armenie maioris, nihil mergi potest. Ita quidam quicquid commiseris, in propulo gerunt, neque quicquam celare possunt. *Libro secundus capite 1006.*

Erasmi Roterodami. Infantes qui celerius loquuntur tardius ingredi incipiunt. Ita qui ad, dicendum promptior est, ad rem gerendam minus est paratus. *in Simili.*

Ut vitrum quia pellucidum, nihil celat: Ita quidam, nihil regere, nihil dissimulare norunt: quicquid in animo est, id omnibus protinus est palam. *in Simili.*

De loquendi libertate.

De loquendi libertate. Ve minime solem e mundo. Ita neq; dicendi fiduciam...

ADAGIA.

Adagia. Deuotus grati, Laconismus. Tribus bolis Minore finite pomce...

Id est,

Id est, Non multa quidem, verum argutissima, quippe. Facillime Menelam dicit.

EXEMPLA HISTORICA.

Exempla historica. Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Laconismus peculiaris erat verborum paucitas: vnde & ab ea...

Nonne times, ne te feram implorante salutem, Rideat & lachrymas, & tua vota Deus.

Ante diem cupit Elias, decedere Sira, Ante diem David, Paulus & ante diem,

Tadaque exultit lachrymis restantur acerbis Quodque moras faciat mors tenebrosa dolent.

Poma velut domini dextram maturare querunt, Arbore praesque suo poudere sapientant.

Sic pietate graues, meritisque insignibus optans Ante diem Sira claudere morte dies

ADAGIA.

Nestorea senecta. In longaeos & Simaces de quibus lege Lucianum de Macrobio,

Ultra penum vivit, vixit tota aetate in Sira. Id est: Vixit ultra fatalem diem.

Lucianus in Philopende. Non admodum abluat ab hac forma, qua Germanus Vulgo est celebris.

Ultra catalogum vixit tota aetate in Sira. Dicitur de eo, qui multum aetatis vixit, ut iam praescriptum illis

Uxoribus vixit, vixit tota aetate in Sira. Id est: Ultra decretum fatale.

Heliodi senecta. Horatius in Sira. Longaui vixit, vixit tota aetate in Sira.

Phoenice viuator. Phoenice viuator, & longuam. Phoenice enim Heliodus scribit nouem coru aetate viuere.

Sibylla viuator. Sibylla viuator, & longuam. Sibylla viuator, & longuam.

Alterum pedem in cymba Charontis habere. Dicitur de hominibus extrema decrepitae senecta.

Monet adagium, ut in integro adhuc aetate a laboribus desista- mus iuuenilibus.

Vitiat lapidem longum tempus. Senex non lugetur, ab amicis non lugetur.

Vinum cadaver. Vinum cadaver, & longuam. Vinum cadaver, & longuam.

Vtrumque in eos commode dicitur, qui sic viuunt, ut nihil sit a dignum agunt.

Viro seni maxillo baculus. Viro seni maxillo baculus, & longuam. Viro seni maxillo baculus, & longuam.

Limen senecta. Limen senecta, & longuam. Limen senecta, & longuam.

Notatur hoc adagio extremae & decrepitae senectus. Senecit bosat opera multa bouis.

EXEMPLA BIBLICA.

Longuissimi exempla. Adam vixit annos 930. Genes. vers. 4. 5.

Mahalaleel 895. vers. 16. Jared 962. vers. 19. 20. Henoch 950. vers. 23.

Mathusalem 969. vers. 28. 27. Lamech 777. vers. 30. 31. Noe 950. Genes.

Longauitas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Longuitas, annositas, Senectus protracta, uaxrobioris, uolus-...

POETICAE SENTENTIAE.

Poeticae sententiae. Antholog. Socr. Iac. B. II. Este procal lachrymas, procal hinc procal effugo lachryas.

Tam mihi blanda uenas, tam mihi B. acbe uenas. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.

Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus. Ad ueniam Deus est facilis cum taras, senectus.